

Ο μεγάλος εκφυλισμός

Τετάρτη 27/11/2013 07:14

Ο μεγάλος εκφυλισμός

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΕΚΦΥΛΙΣΜΟΣ

Συγγραφέας: Niall Ferguson

Εκδόσεις: Παπαδόπουλος

Τα συμπτώματα της παρακμής είναι παντού γύρω μας σήμερα: η επιβράδυνση της ανάπτυξης, το τεράστιο χρέος, η αύξηση της ανισότητας, η γήρανση του πληθυσμού, οι αντικοινωνικές συμπεριφορές. Τι όμως έχει πάει στραβά;

Η απάντηση, υποστηρίζει ο Niall Ferguson στο βιβλίο αυτό, είναι ότι οι θεσμοί μας –το περίπλοκο πλαίσιο μέσα στο οποίο μια κοινωνία μπορεί να ανθίσει ή να αποτύχει– έχουν εκφυλιστεί. Είναι ο θεσμικός εκφυλισμός που κρύβεται πίσω από την οικονομική στασιμότητα και τη γεωπολιτική υποβάθμιση που την ακολουθεί. Με χαρακτηριστική ζωντάνια και ιστορική γνώση, ο Ferguson αναλύει όχι μόνο τα αίτια αυτής της στασιμότητας, αλλά και τις βαθιές της

συνέπειες. Ο Μεγάλος Εκφυλισμός αποτελεί ένα οξυδερκές κατηγορητήριο μιας εποχής αμέλειας και αδιαφορίας. Ενώ ο αραβικός κόσμος αγωνίζεται να υιοθετήσει τη δημοκρατία και η Κίνα να περάσει από την οικονομική απελευθέρωση στις αρχές του κράτους δικαίου, οι δυτικές μας κοινωνίες σπαταλούν τη θεσμική κληρονομιά πέντε αιώνων. Για να σταματήσουμε την κατάρρευση του πολιτισμού μας, προειδοποιεί ο Ferguson, θα χρειαστεί ηρωική ηγεσία και ριζική μεταρρύθμιση.

Απόσπασμα από το βιβλίο...

Γιατί, άραγε, η διάθεση ενός νέου φαρμάκου στην αγορά κοστίζει σήμερα εκατό φορές περισσότερο απ' ό,τι πριν από εξήντα χρόνια –ένα φαινόμενο που ο Χουάν Ενρίκεζ έχει αποκαλέσει «νόμο του Moore* από την ανάποδη»;

Γιατί, άραγε, είναι πολύ πιθανό ότι η Υπηρεσία Διαχείρισης και Ελέγχου Τροφίμων και Φαρμάκων των ΗΠΑ (Food and Drug Administration, FDA) θα απαγόρευε την πώληση επιτραπέζιου αλατιού αν αυτό της υποβαλλόταν προς έγκριση ως νέο φαρμακολογικό προϊόν (άλλωστε είναι τοξικό σε μεγάλες δόσεις);

Γιατί άραγε, για να παραθέσουμε ένα ακόμα ενδεικτικό παράδειγμα, ένας Αμερικανός δημοσιογράφος χρειάστηκε 65 ημέρες για να λάβει επίσημη άδεια (η οποία συμπεριλάμβανε, μετά από αναμονή έως και πέντε εβδομάδων, Πιστοποιητικό Προστασίας Τροφίμων) για να ανοίξει πάγκο πώλησης λεμονάδας στη Νέα Υόρκη;

Μιλάμε για εκείνο ακριβώς το είδος παραλυτικής γραφειοκρατίας στο οποίο αποδίδουν συχνά οι αναπτυξιακοί οικονομολόγοι την ευθύνη για τη φτώχεια στην Αφρική ή τη Λατινική Αμερική. Η αιτιολογία για τις αυστηρές προδιαγραφές της FDA είναι η αποφυγή της πώλησης ενός φαρμάκου όπως η θαλιδομίδη. Όμως η σχεδόν σίγουρη ακούσια επίπτωση είναι ότι θα αφηθούν να πεθάνουν πιο πρόωρα πολύ περισσότεροι άνθρωποι απ' όσους θα πέθαιναν εξαιτίας των παρενεργειών, αν εφαρμοζόταν ένα λιγότερο περιοριστικό καθεστώς. Μετράμε ξανά και ξανά το κόστος αυτών των παρενεργειών. Δεν μετράμε το κόστος από την απαγόρευση της διάθεσης νέων φαρμάκων.

Γιατί ακριβώς περιορίστηκε η κοινωνική κινητικότητα στις Ηνωμένες Πολιτείες κατά την περασμένη τριακονταετία, έτσι ώστε να έχει πέσει κάτω από το μισό η πιθανότητα ένας άνδρας γεννημένος στο κατώτερο 25% της εισοδηματικής κατανομής να τελειώσει τη ζωή του στο ανώτατο τεταρτημόριο;

Κάποτε οι Ηνωμένες Πολιτείες ήταν ξακουστές ως η γη της ευκαιρίας, όπου μια οικογένεια μπορούσε, μέσα σε μια γενιά, να φτάσει από τα αλώνια στα σαλόνια. Σήμερα, όμως, αν οι γονείς σου ανήκουν στο κατώτερο εισοδηματικό τεταρτημόριο, η πιθανότητα να φτάσεις στο ανώτατο τεταρτημόριο χωρίς πτυχίο κολεγίου δεν ξεπερνά το 5%.

Γίνεται όλο και περισσότερη η εντύπωση πως η «γνωστική ελίτ», όπως την έχει αποκαλέσει ο Τσαρλς Μάρει, τα μέλη της οποίας μορφώνονται σε ιδιωτικά πανεπιστήμια προσιτά μόνο σε εκλεκτούς, παντρεύονται μεταξύ τους και συγκεντρώνονται σε ελάχιστες υπερπολυτελείς συνοικίες, αποτελεί μια νέα κάστα, εφοδιασμένη με τον πλούτο και την εξουσία που απαιτούνται για να ξεπερνιούνται οι επιπτώσεις από την παλινδρόμηση προς τον μέσο όρο στα πλαίσια της ανθρώπινης αναπαραγωγής, έτσι ώστε ακόμα και οι πιο ηλίθιοι γόνοι της κάστας αυτής να κληρονομούν τον τρόπο ζωής της.

<http://www.capital.gr/stoupas/Article.aspx?id=1914762>